

Streszczenie

Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie
Wydział Form Przemysłowych
Mgr Anna Węgrzyniak

Przestrzeń miejska przyjazna osobom starszym.

Projekt elementów infrastruktury miejskiej wspierający aktywność seniorów

praca doktorska z dziedziny: sztuki plastyczne, napisana pod kierunkiem
prof. dr hab. Marii Dziedzic

Celem pracy było zaprojektowanie elementów infrastruktury miejskiej, wspierających aktywność osób starszych w mieście. Głównym zadaniem było zwrócenie uwagi na problematykę zwiększającej się liczby osób starszych mieszkających w miastach, a także na zmieniające się wraz z wiekiem potrzeby seniorów związane z funkcjonowaniem w przestrzeni miejskiej. Obszar badawczy skupia się na poprawie funkcjonowania osób starszych w przestrzeni miejskiej, ich aktywizacji oraz integracji ze społeczeństwem. Rozprawa została podzielona na cztery części.

Pierwsza część przybliży proces starzenia. Odpowiada na pytanie, czym jest zjawisko starzenia się ludności. Autorka omawia kilka sposobów klasyfikacji wieku określającego granicę starości, zaznacza jednocześnie, że seniorzy nie są grupą jednorodną, a tempo starzenia się jest cechą indywidualną. Najważniejsze dane demograficzne dotyczące procesu starzenia się ludności oraz urbanizacji przedstawione zostały globalnie, na tle świata oraz w kontekście Polski. Omawiane zagadnienia prezentują skalę zjawiska oraz wykazują ogromną potrzebę wprowadzania rozwiązań odpowiednich dla seniorów.

W części drugiej przedstawiona zostaje kondycja psychofizyczna osób starszych, determinująca rozwiązania powstające z myślą o seniorach. Omówione są ograniczenia i problemy, z którymi zmagają się osoby starsze w konsekwencji postępującego wieku. Przedstawiona zostaje zarówno osłabiona forma fizyczna osób starszych, ograniczenia związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów oraz osłabiona kondycja fizyczna seniorów. Autorka wykazuje, jak ograniczenia wieku wpływają na spo-

sób funkcjonowania i poruszania się po mieście oraz interpretacje przestrzeni. Autorka przedstawia własne doświadczenia z symulatorem starości, który umożliwia poczuć ograniczeń jakich doświadczają osoby starsze. Nakreśla jak istotna jest rola ruchu i aktywności fizycznej w procesie starzenia. Dane przytoczone w tej części pozwalają zdefiniować sylwetkę użytkowników projektowanego rozwiązania oraz uzasadniają jego potrzebę.

Część trzecia dotyczy funkcjonowania osób starszych w mieście. Dowiadujemy się w niej o korzyściach związanych z projektowaniem włączającym – zarówno dla grupy docelowej, jaką są seniorzy, jak i dla pozostałych grup społecznych mieszkających w mieście. Autorka porusza temat miasta przyjaznego starzeniu oraz możliwości jakie ono daje. Analizuje przestrzeń miejską pod kątem przystosowania i dostępności dla osób starszych, przytacza rekomendacje Światowej Organizacji Zdrowia dotyczące wymogów przestrzennych miasta przyjaznego seniorom. W tej części pojawiają się opinie osób starszych oraz obserwacje autorki dotyczące codziennych aktywności seniorów w mieście oraz niedogodności, z jakimi mierzą się starsi użytkownicy w trakcie korzystania z przestrzeni miejskiej. Na podstawie analiz i obserwacji autorka nakreśla zauważony problem miejski – brak miejsc do tymczasowego odpoczynku.

W części czwartej przedstawione zostało proponowane rozwiązanie projektowe odpowiadające na potrzeby seniorów w mieście. Autorka na podstawie założeń projektowych, opracowała projekt ławeczki do przysiadania umożliwiający osobom starszym chwilowy odpoczynek na trasie, który przyczynia się do chętniejszego podejmowania aktywności w przestrzeni miejskiej. W tej części przedstawiona została droga dojścia do końcowego rozwiązania, testy z użytkownikami, na podstawie których projekt został dopracowany oraz testy modeli funkcjonalnych w przestrzeni miejskiej. Część ta zawiera dokładny opis proponowanego rozwiązania oraz jego wariantów tworzących elementy przestrzeni miejskiej ułatwiające funkcjonowanie osobom starszym w mieście.

W podsumowaniu omówione zostały dodatkowe możliwości jakie daje projekt oraz możliwe jego dalsze rozwinięcie.

11.05.2022
Węgrzyniak
Anna